

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine

Rakvere Ametikooli õppekavarühma andmebaaside ja võrgu disain ning haldus hindamisaruanne

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2022

Sisukord

1. Sissejuhatus	3
2. Üldosa	5
3. Andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse õppekavarühma analüüs hindamisvaldkondade lüikes	8
3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus	8
Analüüs	8
Järeldused	11
3.2 Õppimine ja õpetamine	12
Analüüs	12
Järeldused	17
3.3 Õpetajad	18
Analüüs	18
Järeldused	20
4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse õppekavarühmade osas	22

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväärust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavalist eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas (edaspidi ÕKR) ning anda analüüsi põhjal soovitusel õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on ÕKR eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad ÕKR õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad ÕKR-le vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. EKKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. EKKA juhatajakorraldusega nr 1.1-10/22/16 kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Signe Leidt	kutseõppe ekspert, komisjoni esimees; EEKBL Valduste OÜ, Sõbralt Sõbrale personali- ja arendusjuht, kuni 2021 Hiiumaa Ametikooli arendusjuht, osalenud ERASMUS+ projektijuhtide võrgustiku töös
Kai Hermann	kutseõppe ekspert, komisjoni sekretär; Vana-Vigala Tehnika-ja Teeninduskooli haridustehnoloog ja projektijuht, käsitöö osakonna ja ehitus- ja puiduerialade osakonna juhtivõpetaja; inglise keele õpetaja, RKT täiendkoolituste koolitaja; riiklike õppekavade koostamise töörühma liige
Merily Roopärg	tööandjate esindaja; Proekspert AS tarkvara insener; kuni 2018 AS Eesti Raudtee arendusspetsialist
Andres Lips	tööandjate esindaja; Holm Bank IT juht; kuni 2021 Telia Eesti müügi ja tarne arenduse osakonna juht; 2016-2017 Nasdaq Baltikumi üksuse lahendusarhitekt/projektijuht; 2015-2016 eKooli IT juht; 2012-2015 Nasdaq Baltikumi üksuse IT osakonna juht

Hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed läbisid EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse. Komisjoni liikmed töötasid läbi kooli eneseanalüüsi aruande. Hindamiskülastust ettevalmistava koosoleku käigus koostas komisjon esialgse külastuskava, mis kooskõlastati kooli ja EKKAgaga. Komisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning

sellekohased küsimused iga vestluse jaoks. Komisjonis lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuse ajaks.

Hindamiskülastus toimus 13.04.2022. Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokkulepitud vestlused ja tutvus kooli poolt esitatud dokumentidega. Komisjon tutvus hinnatava ÕKR õpikeskkonnaga, sh õppetöös kasutatavate seadmete ja vahenditega ning külastas õppetöö/praktilise töö tegevusi.

Komisjon vestles 13.04.2022 ÕKR praktikaettevõtte Trinidad Wiseman OÜ esindaja Peeter Ossipiga ning praktikaettevõtte Visioline Infra OÜ esindaja Raul Oravaga.

Külastus kulges lodusalt, sest oli kooli ja ettevõtete poolt hästi ette valmistatud, vestlustel osalejad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks ette valmistunud. Probleeme ei esinenud.

Komisjoni koosolekul lepiti kokku ülesanded aruande struktuuri osas ja komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant. Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühistele järeldustele, mis väljenduvad aruandes.

EKKA esitas esmase aruande koolile 24.05.2022. Aruande lõpliku variandi koostamisel võttis komisjon arvesse kooli kommentaare. Komisjon esitas lõpparuande EKKAle 08.06.2022.

2. Üldosa

Rakvere Ametikool (edaspidi Rakvere AK) on Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav kutsekool Lääne-Virumaal, mis pakub kutseõpet ning teist õppeaastat mittestatsionaarset üldharidusõpet. Kutseõpet korraldatakse üheteistkümneses ÕKR-s kolmekümne kolmel õppekaval. Seisuga 14.09.2021 õpib koolis 1110 õpilast, sh põhikooli järgses kutsekeskharidusõppes 46% ja kutseõppes 21%, haridusnõudeta õppes 10% ja viienda taseme õppes 6% õppijatest ning mittestatsionaarses üldharidusõppes 17%. Töökohapõhises õppes (PRÕM) on 01.09.2021 seisuga 174 õppijat. Kõige suurema osa kooli õppijatest moodustavad kutsekeskharidust omandavad noormehed. Rakvere AK asutakse õppima peamiselt Lääne-Virumaalt. 2020/21. õppeaasta vastuvõtu põhjal asus kooli õppima Lääne-Virumaalt 55%, Ida-Virumaalt 12%, Harjumaalt 15% ja Järvamaalt 5% õpilastest. Rakvere AKs töötab 112 töötajat, sh 79 õpetajat. Lisaks tasemeõppele viiakse läbi täiendkoolitusi, milles osaleb aastas keskmiselt 500-600 täiskasvanud õppijat. Täpsemalt on kooli ajaloost võimalik lugeda kooli kodulehel <https://www.rak.ee/et/kooli-ajalugu>.

Visioon

Rakvere Ametikool on rahvusvahelisel tasemel oma ala meistreid koolitav väge täis ja tulevikku vaatav Lääne- Virumaa hariduskeskus.

Kooli tunnuslause on: Meistrid on mängus!

Missioon

Rakvere AK missiooniks on pakkuda innovaatilisi võimalusi õppija isiklikuks arenguks ning toimetulekuks tööelus, ajakohase õpikeskkonna ning sõbraliku, motiveeritud ja kvalifitseeritud personali kaudu.

Põhiväärtused

- Meisterlikkus – töötajate erialane ja pedagoogiline kompetentsus, nende vastutustundlik suhtumine töösse;
- Kogemus – iseenda ja teiste kogemusega arvestamine, neist õppimine;
- Uuendusmeelsus – avatus uutele ideedele ja tegevustele;
- Hoolivus – heatahtlik, aus ja abivalmis suhtumine õppijatesse, kolleegidesse, klientidesse, säästev suhtumine keskkonda, vastutus tulemuste eest;
- Koostöövalmidus – avatus ja võrgustikutöö eesmärkide saavutamiseks;
- Paindlikkus – kiire reageerimine erinevatele vajadustele, loov lähenemine väljakutsetele, kasutades olemasolevaid võimalusi.

Andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse õppekavarühmas on kaks õppekava: „IT-süsteemide spetsialist, tase 4“ ja „IT-süsteemide noorem spetsialist, tase 4“. IT-süsteemide spetsialisti erialal lõpetavad viimased 17 õpilast juunis 2022 ning seda õppekava antud aruandes ei analüüsita. 2022/23. õppeaastal toimub vastuvõtt ainult IT-süsteemide noorem spetsialisti õppekavale. Õppekava eest vastutab ÕKR juht Harle Hiemäe.

Tabel 1. Ülevaade ÕKR õppekavast, sh õppevorm, rakendumise aasta, õppekava kontakt seisuga 01.02.2022, allikas: kooli eneseanalüüsi aruanne

Õppekava kood:	217242
----------------	--------

Õppekava nimetus:	IT-süsteemide noorempetsialist
Õppetase:	441 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe) (vv. alates 01.09.2013)
EQF tase:	4
Õppekava maht:	180 EKAP
Nominaalkestus:	3 aastat, 0 kuud
Registreeritud:	6.07.2020
Õppevorm	Statsionaarne koolipõhine õpe
Õppekava link:	Õppekava
Rakenduskavade link:	rakenduskava
Kutsestandard:	IT-süsteemide noorempetsialist, tase 4
Õppekava osakutsed:	IT-haldustehnik, tase 4; IT-tehnik, tase 4; Kasutajatoe tehnik, tase 4

Tabel 2. Andmebaaside ja võrgu disaini ning haldus ÖKR alustanute ja lõpetanute arvud õppeaastatel 2015/2016 kuni 2020/2021 õppeinfosüsteemi andmetel, *allikas: kooli eneseanalüüsi aruanne*

Õppekava	Rakendamise aasta(d)	Alustas	Lõpetas
Arvutid ja arvutivõrgud, 411 kutsekeskharidusõpe	2015/2016	0	19
	2016/2017	0	13
IT-süsteemide spetsialist, 441 neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe),135938	2015/2016	15	0
	2016/2017	25	0
	2017/2018	25	15
	2018/2019	26	18
	2019/2020	24	15
	2020/2021	0	15
IT-süsteemide noorempetsialist, neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe) 217242	2020/2021	23	
	2021/2022	21	

2015. a akrediteerimisotsuse põhjal olid Rakvere AK andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse ÖKR peamisteks arenguvaldkondadeks ning hindamiskomisjoni soovitusteks: erialaselt pädeva personali tagamine, koostöö tihendamine praktikaettevõtetega, sh tagasiside kogumine ja analüüsimine,

erialaspetsialistide kaasamine õppekava arendusprotsessi, uue õppekava juurutamine ning erialakirjanduse kättesaadavuse tagamine. Need samad arenguvaldkonnad kajastusid ka kooli arengukavas 2016-2020. Kooli poolt 2022. a kvaliteedihindamise komisjonile esitatud aruande põhjal ei ole kõigil seatud arengusuundadel edasi liigutud, nt prognoositi kolme uue õppekava loomist, uute kutseõpetajate värbamist. Hindamiskomisjonile edastatud arengukava versioonis perioodiks 2022-2026 on ÕKR spetsiifilisteks eesmärkideks seatud õppematerjalide loomine koostöös teiste kutseõppeasutustega, õppekava rakenduskavade parendamine ja täiendamine, valikainete moodulite täiendamine ja uute väljatöötamine ning kaugjuurdepääsuga õppelabori rajamine.

3. Andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse õppekavarühma analüüs hindamisvaldkondade lõikes

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus,
- õppimine ja õpetamine,
- õpetajad.

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Analüüs

1. Õppekavaarendus

Hindamisperioodil, õppeaastatel 2015/2016-2020/2021, on kool rakendanud kolme erineva nimetusega õppekava: arvutid ja arvutivõrgud, IT-süsteemide spetsialist ja IT-süsteemide noorempetsialist.

2021/2022. õppeaastal toimus vastuvõtt ühel, IT-süsteemide noorempetsialisti, 4. taseme kutseõppe esmaõppe (kutsekeskharidusõpe) õppekaval.

Kooli 2020. a koostatud uue õppekava aluseks on 2019. a kehtima hakanud IT-süsteemide noorempetsialist, tase 4 kutsestandard ja 2020. a aprillist kehtima hakanud riiklik õppekava. Kooli õppekava nimetus on viidud vastavusse kehtiva kutsestandardi nimetusega ja rakenduskavas on kirjeldatud lõimingud. Vastuvõtt sellele õppekavale algas 2020 septembris.

Kooli veel kinnitamata arengukavas on ÕKR eesmärkide püstitamisel olnud võimalikult tagasihoidlikud: uutele sihtrühmadele uute õppekavade arendamist plaanis pole. Vestlustest juhtõpetajaga selgus, et teisi õppekava arendada ega ka vastuvõttu suurendada pole plaanis, kuna kooli rahalised vahendid ei võimalda seda ning väga keeruline on õpetajateks leida uusi erialaspetsialiste. Juhtõpetaja sõnul on eesmärgiks ÕKR-s õpet jätkata praeguses mahus, hoides kõrget õppekvaliteeti. Samuti on ÕKR juhtõpetaja ning teine kutseõpetaja, kes täidab ka praktikakoordinaatori ülesandeid, õpetamisega niivõrd hõivatud, et ajaline ressurss õppekavade arenduseks on minimaalne.

Samas toob OSKA info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonna uuring välja, et IKT valdkonna hõive kasvab 2027. aastani 1,5 korda. Töökohti tekib juurde tarkvara- ja süsteemiarendajatele¹, mistõttu näeb komisjon, et õppekavaarendus on tööturu vajadusi arvestades väga vajalik.

¹ [OSKA info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonna uuring.](#)

Vestlustel tööandjate ja vilistlastega selgus, et nad ootavad, et kool pakuks tarkvaraarenduse õpet. Tööandjad rõhutasid, et tööturul on tarkvaraarenduse kompetentsiga töötajatest suur puudus.

Komisjon näeb probleemi: ÕKR-s ei ole hindamisperioodil suudetud uusi õppekavu luua ning ka lähiaastatel pole seda plaanis; samuti vastuvõtu suurendamist, kuigi tööturul on selge vajadus olemas ja kooli partneritest tööandjad kinnitavad, et mitmeid uusi õppekavu oleks vaja – see seab kahtluse alla ÕKR jätkusuutlikkuse.

Eneseanalüüsi kohaselt viib ÕKR juht iga kahe aasta tagant läbi mitteformaalseid intervjuusid praktikaettevõtetega, selgitamaks välja tööandja ootusi ning õpetamise arengusuundi ja vajadusi. Vestlustel leidis kinnitust, et intervjuud on toimunud ning lisaks on õpetajatel pisteline side erialaettevõtetega kooliaasta jooksul. Nii juhtõpetaja kui praktikakoordinaator suhtlevad ettevõtete poolsete praktikajuhendajatega ja küsivad tagasisidet, kuidas õppijad on praktiliselt hakkama saanud ning millised on sellest tulenevalt ettevõtete ootused õppe sisule. Näiteks kooli praktikapartner Rakvere Haigla on avaldanud soovi, et kool õpetaks mikrokontrollereid ning ÕKR õpetajad valmistavad praegu ette programmeerimise moodulit, milles on ka mikrokontrollerite teema. Moodul on plaanis lisada õppekavasse alates 2022/2023. õppeaastast. Programmeerimise teema lisamist õppekavasse soovitasid hindamiskomisjoni vestlustel õpilased, vilistlased ja ka praktikaettevõtted. Vestlustest selgus ka, et ÕKR-s on arvestatud mõnede tööandjate ettepanekutega õppekavade parendamisel. Näiteks lisati tööandjatelt saadud tagasiside põhjal valikainete moodulisse IT-tehnilise toe ja suhtlusoskuste arendamise teemad. Samuti juhtisid praktikajuhendajad tähelepanu õpilaste töökohas nõutavale korrektsele kontoririietusele ning õpetajad pööravad nüüd tundides sellele eraldi tähelepanu.

Õpetajate suure töökoormuse tõttu on suhtlus ettevõtete esindajatega peamiselt mitteformaalne, st koosolekuid ei protokollita, ent toimib isiklikel kontaktidel põhinev infovahetus. Kool on eneseanalüüsis kirjutanud, et ettevõtete esindajate kaasamine õppekavade sisulisse arendamisse on keeruline. Vestlustel selgus, et peamine põhjus on õpetajate ajapuudus, kuna nad on juba hõivatud õpetamise ja teiste ülesannetega.

Pärast iga mooduli lõppu saavad õppijad kas suuliselt või ka kirjalikult anda tagasisidet – mis oli hästi ja mida võiks teisiti teha. Komisjoni hinnangul saavad õppijad anda piisavat tagasisidet iga mooduli lõpus ning sellega arvestatakse. Näiteks lisati õppijate ettepanekul õppekavasse veebidisaini ja rakendustarkvara kasutamise moodulid. Vestlusel vilistlastega selgus, et viimase kursuse lõpus toimusid nendega tagasisidevestlused õppe sisu ja õppekorralduse teemadel.

Vestlustel ÕKR õpetajatega leidis kinnitust, et koolis toimuvad eneseanalüüsis kirjeldatud ümarlauad õppekava analüüsimiseks ja parendamiseks. Näiteks lisati analüüsi ja õppijatelt saadud tagasiside põhjal õppekavasse valikmoodulina ettevalmistus kutsekvalifikatsiooni eksamiks. Kooli hinnangul on see andnud häid tulemusi, kuna kutseeksami edukalt sooritanute protsent on viimastel aastatel kasvanud (vt aruande tabel 3).

Hindamisperioodil ei ole kool täitnud arengukavas 2016-2020 seatud ÕKR eesmärke: kujuneda piirkonna olulisemaks IT valdkonna kutseõppeasutuseks; pakkuda tase 4 tsükliõppe õppekavasid keskharidusjärgsetele õppijatele ja 3 taseme õppekavasid. Kool prognoosis lõppenud perioodi arengukavas järgmiste õppekavade avamist: IT-tugiisik, IT-süsteemide noorempetsialist, noorem tarkvaraarendaja, telekommunikatsiooni noorempetsialist.

Komisjoni hinnangul olid need eesmärgid asjakohased ja andsid õige suuna, et olla piirkonna ettevõtetele ning õppijatele tugev koolituspartner.

Vestlustelt tööandjate esindajatega selgus, et näiteks moodulis „Programmeerimise alused“ pole õppijad õpiväljundeid saavutanud. Tööandjate hinnangul polnud õppesse kaasatud erialase ettevalmistusega spetsialisti, kes teemat valdaks.

Kool näeb eneseanalüüsis parendusvajadusena õppekavale uute moodulite väljatöötamist, mis on ressursimahukas töö. ÕKR õpetajad näevad, et väljakutseks on siin Eesti sisene ja/või rahvusvaheline koostöö, mis aitaks kaasata lisaressursse ja tõsta õppekava kvaliteeti.

Kool on eneseanalüüsi põhjal kavandanud järgmised parendustegevused:

- koostööprojekti ettevalmistamine digitaalsete õppematerjalide valmistamiseks koostöös teiste huvitatud osapooltega, esialgu väiksemate kutseõppeasutustega;
- luua koostöös partneritega iga õppekava mooduli kohta digitaalsed õpi- ja õpetamismaterjalid;
- analüüsida koostöö- ja lõimimisvõimalusi teiste õppekavarühmadega koolis, nt IT ja puidu erialad;
- koostöös ettevõtete ja töötukassaga avatud õppe korraldamine täiendusõppes, st pakkuda kursustena tasemeõppe põhiõpingute mooduleid.

Komisjoni hinnangul on ära toodud tegevused küll asjakohased, ent ei taga ÕKR jätkusuutlikkust ega arvesta õppe pakkumisel piisaval määral tööturu vajadustega, kuna ei näe ette uute, tööturu ja sihtrühmade vajadustele vastavate õppekavade arendamist.

2. Õppekavade moodulite rakenduskavad

Kool on eneseanalüüsis kirjeldanud, et IT-süsteemide noorempetsialisti moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud vastavalt riiklikus õppekavas sätestatule, moodulid on väga konkreetsed, kool saab nende raames teemasid lisada. Valikõpingute moodulite kujundamine on paindlikum.

IT-süsteemide noorempetsialisti õppekavas on valikõpingute valimise võimaluste kohta kirjas: „Valikõpingud toetavad põhiõpingute õpiväljundite saavutamist. Õpilane saab valida valikõpinguid mahuga 27 EKAP. Valikõpingute loetelu koostab kool. Vastavalt õpilaste huvile ja vajadusele ning tööturu vajadustele koostatakse uusi valikmoodulite rakenduskavasid. Vastavalt kooli õppekorralduseeskirjale on õpilasel õigus valida valikmooduleid kooli teistest õppekavadest.”²

Vestlusel juhtivõpetajaga selgus, et õppijad valikmooduleid ise valida ei saa, vaid need pannakse tunniplaani õppijate eest. Samuti ei ole õppijad seni saanud valida valikaineid kooli teistest õppekavadest. Juhtivõpetaja hindab, mis on konkreetsele grupile kõige vajalikum aine ning valikut mõjutab ka see, keda erialaspetsialistidest konkreetset ajal on võimalik õpetamisse kaasata. Vestlustel õppijate ja vilistlastega selgus, et nad on valikmoodulitega rahule jäänud.

Kooli eneseanalüüsi põhjal on moodulite rakendamiskavade monitoorimisse ja rakenduskavade arendusse kaasatud kõik õpetajad, kes on ÕKR õppetöoga seotud. Iga moodulile määratakse vastutaja (tavaliselt on selleks õpetaja, kes annab selles moodulis kõige enam tunde), kes kontrollib

² [Rakvere ametikooli õppekava, IT-süsteemide noorempetsialist, lk 4](#)

mooduli järgimist ning hindamist. Moodulite rakenduskavade parendamine toimub pärast mooduli läbimist, õpetajad teevad moodulite läbimisel märkmeid, mida hiljem analüüsitakse. Iga õppeaasta lõpus toimub ÖKR koosolek, kus analüüsitakse kõik läbitud moodulid, täiendatakse õpiväljundite saavutamiseks rakendatud õppe- ja hindamismeetodeid ning viiakse sisse vajalikud muudatused. See protsess leidis kinnitust nii õpetajate, õppijate kui vilistlastega vesteldes. Näiteks on õpetajad eristavate hinnete puhul täpsustanud hinde kriteeriumeid ja täiendanud hindamisülesandeid. Samuti on täiendatud praktiliste tööde ja laborite ülesandeid ning lisatud lõimingud: erialane eesti keel ja inglise keel on moodulitesse lõimitud.

Vestlusel kutseõpetaja ja juhtõpetajaga selgus, et kool on ümber kujundanud õpitee ja töö muutavas keskkonnas mooduli. Endisesse karjääri moodulisse on lisatud erialale vastavad teemad. Õpetajad kõrvutasid kutsestandardis nõutavaid kompetentse ning kutseeksami hindamisnõudeid õppesisuga. Sellest lähtudes kavandati rakenduskava – eesmärgiks seati selgitada õppijatele õppekava sisu ja eesmärgid ning selle seost kutsestandardiga. Kogu karjääri moodul seoti tihedalt eriala kompetentside omandamiseks vajalike teemadega.

Uue IT-süsteemide nooremspetsialisti õppekava juurutamiseks, sh lõimingute toetamiseks, on kool viimasel kolmel aastal korraldanud kutse- ja üldõpingute õpetajatele tähendusliku õppimise koolituse, kus on osalenud ka ÖKR õpetajad.

Kuigi kool ei ole hindamisperioodil kogunud dokumenteeritud tagasisidet õppijatelt ja vilistlastelt õppekavade rakendamise kohta, siis toimuvad koolis pärast iga mooduli läbimist suulised tagasisidevestlused, kust õpetajad saavad infot õppega rahulolu ning parendusvajaduste kohta. Koolil on plaanis alates järgmisest õppeaastast hakata regulaarselt koguma ÖKR põhise tagasisidet.

Komisjoni hinnangul on õppekavade moodulite rakenduskavades õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel; ÖKR õpe on eesmärgipärane ning õpiväljundite saavutamine on väga hästi tagatud. Seda kinnitavad ÖKR näitajad: kutseeksami edukalt sooritanute osakaal, erialasele tööle asunud lõpetajate suur osakaal, õppijate rahulolu õppe sisuga, tööandjate rahulolu praktikantidega.

Järeldused

Tugevused

- Hea koolisisene koostöö õppekavarühma õpetajate vahel olemasoleva õppekava rakendamisel.
- Õppijate regulaarse tagasisidega arvestamine õppekava parendamisel ja rakendamisel.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks

- Komisjoni hinnangul hinnatavas õppekavarühmas ei ole ellu viidud eelmises arengukavas planeeritud õppekavaarenduse eesmärgid ning uues arengukavas seatud õppekavaarenduse eesmärgid ei taga õppekavarühma jätkusuutlikkust. Arvestades praeguse õppekava rakendamise häid tulemusi, soovitab komisjon määratleda arengukavas õppekavarühma eesmärgid ja leida ressursid nende elluviimiseks, sh luua koostöös tööandjatega tööturu vajadustele vastavaid uusi õppekavu, ka teistele

sihtrühmadele, näiteks pakkuda tase 4 (IT-süsteemide noorempetsialist, kasutajatoe tehnik, IT-tehnik) või tase 5 (IT-turvaspetsialist) tsükliõppe õppekavasid keskhariduse baasil õppijatele.

- Valikõpingute valimine ei ole komisjoni hinnangul kooskõlas õppekavas sätestatuga. Õppijad ei saa valikmooduleid ise valida, vaid kool paneb need tunniplaani. Komisjon soovib lülitada õppekavasse suuremas mahus asja- ja ajakohaseid valikõpinguid, mis looks õppijatele võimaluse valikmoodulite vahel valida. Komisjon juhib siinjuures tähelepanu, et õppijad peavad saama valikmooduleid valida õppekavas sätestatu kohaselt.

Arenguvõimalused

- Tihed ja süstemaatiline tagasiside kogumine on heaks aluseks õppekava protsesside ja õppijate käekäigu analüüsimiseks, trendide jälgimiseks ning arenguplaani koostamiseks. Komisjon näeb arenguvõimalusena koostada lihtne tagasiside küsimise formaat, mida tihedama intervalliga kasutada tagasiside saamiseks õppesisu ja õppekorralduse kohta.

3.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

- 1. Õppijate erialavalik on toetatud;**
- 2. Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;**
- 3. Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;**
- 4. Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest;**
- 5. Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.**

Analüüs

1. Õppijate erialavaliku toetamine

Õppimisvõimalusi tutvustatakse kooli kodulehel, sotsiaalmeedia platvormidel, õppeinfosüsteemis, välireklaamidel ja ajakirjanduses. Õppida soovijad saavad registreerida ennast kodulehe kaudu praktikavarjupäevadele. Viimasel kahel aastal on seda võimalust takistanud pandeemiast tulenevad piirangud, aga võimalust siiski kasutatakse – vestlusel õpilastega meenutati olukordi, kus tundides osalesid tutvumise eesmärgil põhikooli õpilased. Ka vestlusel osalenud vilistlane oli osalenud enne õppima asumist praktikavarjupäeval. Komisjoni hinnangul on info jagamine hästi korraldatud, samuti annavad praktikavarjupäevad võimaluse õppetöö korralduse ning sisuga tutvuda.

Õppekavale sisseastumiseks tuleb õppekohale konkureerijatel teha test, mille lävendi ületamisel (50%) pääseb õpilane vestlusvooru, enam kui 70% testitulemuse saavutanud õpilased võetakse automaatselt õppekavale vastu. Lävendi ületamiseks peavad õpilased demonstreerima teadmisi IT-aluste vallas, õppematerjalid iseseisvalt testiks õppimiseks on tehtud kättesaadavaks kooli kodulehel. Komisjoni hinnangul on sisseastumistesti rakendamine oluliseks eduteguriks tulevaste õppijate eelteadmiste ning teadlikkuse hea taseme tagamiseks toetades seeläbi sobiva erialavaliku tegemist.

Viimasel kolmel õppeaastal on ÕKR erialale kandideerinud keskmiselt kaks õpilast õppekohale. Õppetöö katkestajaid on aastatel 2018-2021 on olnud vahemikus 13-15,8%, mis on madal võrreldes Eesti keskmisega kutseõppe IKT-erialadel (23.2-25,3% samal perioodil).

Tabel 3. Õppetöö katkestajate osakaal kutsehariduses kokku, Informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogiad, allikas: Haridussilm

Aasta	Eesti keskmine, %	Rakvere ametikool, %
2021	24,2	13,6
2020	24,1	12,1
2019	25,3	12,7
2018	23,2	5,2
2017	21,4	15,4
2016	23,3	8,6

Õppetöö katkestajate osakaal on antud valdkonnas selgelt alla Eesti keskmise. Tulemused vastavad Rakvere Ametikooli strateegiliste tulemusnäitajate sihttasemele (12-13%).

Vestlustel selgus, et koolil on hea maine kogukonnas ja õpilased on olnud rahul tehtud valikuga. Komisjon hindab, et ÕKR õppijate erialavalik on väga hästi toetatud.

2. Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika

ÕKR igapäevast õppetööd toetavad nii hästi varustatud arvutiklassid kui ka eriala spetsiifilised kolm laboriklassi riistvara, tarkvarasüsteemide ja võrgu ainemoodulite praktilise osa omandamisel. Arvutiklassides on õpilastele võimaldatud laiemalt levinud kontoritarkvarad (*Office 365*), õppematerjalid läbi pilveteenuste (*Microsoft OneDrive*), lisaks ka erialalised rakendused vastavalt moodulite vajadusele. Vestluste käigus selgus, et arvutiklasside tehnika kaasaegsuse tagab renditeenus: kõik arvutid uuendatakse iga nelja aasta tagant ning kool ei pea tegelema jooksvalt seadmete parandusega.

Dokumentide analüüsi ja vestluste kohaselt koostavad õpetajad oma moodulite jaoks digitaalsed õppematerjalid Moodles, kasutades teiste autorite kursusi, sh tootjasertifikaadi materjale. ÕKR-is on plaan luua kõikides moodulites oma materjalid, kuid ressursipuuduse tõttu ei ole see lõpule viidud. Kooli arengukava 2022-2025 kohaselt on järgnevatel aastatel plaanis luua ÕKR õppematerjalid ühele platvormile koostöös teiste kutseõppeasutustega. Komisjon toetab kooli kava luua ja ajakohastada õppematerjalid kiirelt arenevas valdkonnas.

Praktilist tööd toetavad laborid on hästi varustatud nii uuema kui vanema tehnikaga, millega õpilastel on võimalik tutvuda. Vestlusel juhtõpetajaga selgus, et kogu IT valdkonna õppevahenditele on kooli

eelarves aastaks ette nähtud ca 5000 eurot (ühe arvutiklassi rent aastas maksab peaaegu sellise summa) ning labori vahendite vajadust selgitatakse jookvalt ja vastavalt võimalustele hangitakse need kas annetustena ettevõtetelt või soetatakse soodsalt läbi partnerite. Komisjoni hinnangul on laborites esindatud olulisemad üldkasutuses laialt levinud vabavaralised seadmed, mistõttu õppija valmistatakse hästi ette sama tehnikaga, millega puututakse kokku edaspidi tööelus.

Jooksvat õppetööd toetavad veel salvestatud laboritunnid ning otseülekanded, mis võimaldavad õpilastel tunde ka järelvaadata. Lisaks on võimalus õpilastel tunnivälisel ajal kasutada kooli raamatukogu. Arengukavast, eneseanalüüsist ja vestlustest lähtuvalt on plaanitud virtuaalkeskondadele kaugligipääsude võimaldamine, täna see veel võimalik ei ole.

Vestluste käigus selgus, et vilistlased hindavad õpikeskkonda kõrgelt ning selle kaasaegsus on vastav tööturule. Õpilaste hinnangul ei jätku kohati kohti õppeklassides iga õpilase jaoks ning ka laborites võiks olla rohkem uuemat riistvara.

Komisjoni hinnangul toetab praeguse ühe õppekava rakendamiseks õppebaas õppijate õpiväljundite saavutamist. ÕKRI arengut silmas pidades (uute õppekavade avamine, õppijate arvu suurenemine) ning riist- ja tarkvara vananemist arvestades, tuleks koolil planeerida ÕKRI õppebaasi jaoks lisaressursse.

3. Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus

Kooli kodulehel on kättesaadav hinnatava ÕKR õppekava tutvustus ning rakenduskava. Õppeaasta täpne planeering, mis sisaldab planeeritud õpinguid moodulite ja õpetajate järgi, ettevõttepraktikat ja õpetajate stažeerimise aegu, on nähtav õppetöö alguseks. Kasutusel on õppeinfosüsteem Tahvel, aga vesteldes direktori, õppedirektori ja ÕKR juhtivõpetajaga selgus, et sellega ei ole kool veel täies mahus kohanenud. Praktiline töö koolis toimub peamiselt õppelaborites. Vestlustel osalenud õpilased ja vilistlased olid õppekorraldusega rahul.

Üks ÕKRI kutseõpetajatest täidab ka praktikakoordinaatori rolli. Sealhulgas nõustab ta õppijat praktikakoha leidmisel lähtuvalt õppija soovidest, oskustest ja eripäradest. Samuti on temal pikk erialase töö kogemus ettevõtluses, mistõttu oskab ta õppijatele edasi anda töömaailmas vajalikke teadmisi, näiteks küberturbe teemasid.

Kohalikud suuremad IT-valdkonna tööandjad on koolile pikaajalised partnerid. Uue praktikaettevõtte puhul hindab praktikakoordinaator ettevõtte sobivust vajalike õpiväljundite saavutamisel peamiselt lähtuvalt avalikest allikatest. Vilistlaste vestlustel toodi välja varem korraldatud praktikaettevõtete külastusi, mida kahjuks viimastel aastatel ei ole toimunud. Komisjoni hinnangul on praktikaettevõtete külastuste tava taastamine ja tihedam süstemaatiline koostöö üheks arenguvõimaluseks tulevikus.

Vestluste käigus hindasid pikaajalised praktikaettevõtted praktikakorraldust ja koostööd kooliga väga heaks. Ettevõtetele kooli poolt soovitatud praktikandid läbivad praktikakoordinaatori poolt eelvaliku ja senise hinnangu põhjal on sobivus olnud hea. Ettevõtetelt küsitakse otsesuhtluse teel regulaarselt tagasisidet praktikakorralduse kohta.

Koolil on rahvusvaheliste projektide juht, kes korraldab välispraktikat ka hinnatava ÕKR õpilastele. Enamasti käivad hinnatava ÕKR õpilased Soomes, Taanis, Sloveenias, Hispaanias. Välispraktika puhul aitab partnerkool leida kohapealse praktikaettevõtte. Igal aastal on välispraktilikal käinud 4-5 hinnatava

ÕKR õppijat. Vilistlaste tagasiside põhjal hinnatakse õppijate seas välispraktika võimalust kõrgelt. Kuna konkurss välispraktikale on kõrge ja sellele on kindlad kriteeriumid (õpivõlgnevuste puudumine, hea suhtlemisoskus, õppes osalemine, õpitulemused), siis see toimib õpilastele täiendava motivaatorina.

Komisjoni hinnangul lähtub õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus õppijate ja õppevormide eripärast ning toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel.

4. Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktikal

Õppesisu on korraldatud õppekavade lõikes loogiliselt nii, et üldõpingute ained läbitakse kohe esimesel aastal, et saaks teistel õppeaastatel keskenduda peamiselt eriala moodulitele ning lõimingutele. Vestlustel leidis kinnitust, et see on hea lähenemine nii õpetajate, õpilaste kui vilistlaste hinnangul.

Kooli eneseanalüüsi põhjal vaadatakse koos rakenduskavade analüüsimisega samaaegselt üle ka õppesisu, -meetodid ja hindamine. Näiteks vestlustel sai kinnitust, et need kohandati 2021. aasta alguses Tahvli kasutamisele üle minnes.

Vestlustelt kutseõpetajate, õppijate ja vilistlastega leidis kinnitust, et ÕKR-s lähenetakse õppijatele individuaalselt. Õppijad on sellega väga rahul. Kutseõpetajatel on eraldi ülesanded eri tasemel õppijatele: kui edasijõudnud saavad ülesannetega valmis, antakse neile uued, samal ajal võtavad õpetajad aega, et selgitada nõrgema tasemega või aeglasemalt edasijõudvatele õppijatele teemasid põhjalikumalt. Näiteks 2020/2021. õa-l said ühe grupi õppijad omandada pilditöötlustarkvara *Gimp*, mida ei olnud õppekavas. Rakendusserverite ja andmebaaside moodulisse lisas kutseõpetaja *Microsoft Accessi* õppe ja koos õppijatega tehti ühele ettevõttele kasutusvalmis *Accessi* lahendus.

Kutseõpetajad töid näiteks ka selle, et kui mingi teema on grupil esimest korda, siis planeerivad nad kontakttundide ja iseseisva töö mahud vastavalt grupi eripärale võttes arvesse grupi suurust ja millistes ettevõtetes ollakse praktikal.

Õpilaste õpitulemuste määramiseks kasutatakse kujundavat hindamist. Näiteks on alusteadmiste moodulis antud õpilastele 12 kujundavat hinnet ühes 4 EKAP-lises teemas.

Praktika osas koostavad õpilased ise oma individuaalse praktikakava, mis täidaks kõiki ettenähtud väljundeid. Selles osas on vajadusel abiks ka praktikakoordinaator. Eneseanalüüsis on välja toodud õpilaste vajadus koolipoolse abi järele praktika aruande ja esitlemise juures. Need õpiväljundid, mida ettevõttes praktikal saavutada ei saa, omandatakse kooli juures (nt *Helpdesk*).

Tabel 4. ÕKR kutseksamite tulemused 2016-2021 ja kutseksami edukalt sooritanute osakaal lõpetajatest, allikas: kooli eneseanalüüsi aruanne ja *Haridussilm*

Aasta	Eksami sooritajaid	Edukas kutseksam T4	Osakutsed /T3	Osakaal lõpetajatest Rakvere Ametikool %	Eesti keskmine %
2021	15	12	2	93,3	74,7
2020	15	12	2	93.3	71.8
2019	15	10	2	55.6	57.8
2018	15	8		50,0	50.2

2017	12	3	1	23.1	42.5
2016	11		8	42.1	33.5

Tabel 5. Kutsemeistrivõistluste tulemused (Noor Meister: IT- spetsialist) 2015-2021, allikas: kooli eneseanalüüsi aruanne

Aasta	Parim koht
2021	7.
2020	2.
2019	7.
2018	1.
2017	6.
2016	-
2015	4.

ÕKR-s ei ole hindamisperioodil kogutud dokumenteeritud andmeid lõpetanute tööturul rakendumise ja edasiõppijate osakaalu trendide kohta. Samas on kool kogunud mitteformaalselt andmeid lõpetanute tööle rakendumise kohta. Vestlusel juhtivõpetajaga selgus, et hinnanguliselt viis õppijat igalt kursuselt asub pärast lõpetamist tööle erialaga seotud ettevõttesse.

ÕKR pole kogutud dokumenteeritud andmeid õppijate rahulolu kohta õppekeskkonna, -korralduse, õppesisu, -meetodite ja hindamise osas. Samas koguvad kutseõpetajad õppijatelt õppeaasta jooksul vestluste käigus tagasisidet õppesisu ja õppekorralduse rahulolu kohta.

Komisjoni hinnangul lähtub ÕKR õppesisu, -metoodika ja hindamine õpiväljunditest, kuna õppijate kutseeksami edukalt sooritanute osakaal on viimasel kahel aastatel hüppeliselt kasvanud ning ületab selgelt Eesti keskmist antud valdkonnas. Tulemused ületavad Rakvere AK strateegiliste tulemusnäitajate sihttasest (vastavalt 2020. a 85% ja 2021. a 48%) (vt tabel 4). Samuti on ÕKR õppijad viiel viimasel aastal osalenud edukalt kutsemeistrivõistlustel (vt tabel 5). Igalt kursuselt suundub erialasele tööle hinnanguliselt kuni viis lõpetajat ning hindamiskülastusel saadud tagasiside põhjal on õppijad ja vilistlased õppega rahul.

5. Õppijate toetamiseks loodud tugiteenused

ÕKR eneseanalüüs ja vestlused kooli esindajatega kinnitavad, et õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ning need on õppijatele väga hästi kättesaadavad. Koolis töötavad nõustaja ja alates 2022.a ka eripedagoog. Õpilastel on võimalik lisaks õpinõustamisele saada ka psühholoogilist nõustamist. Koolis käib kaks korda kuus psühholoog. Lisaks on õppijatel võimalik soovi korral saada grupi või individuaalset karjäärinõustamist. Rakvere Haigla AS osutab koolile kooliõe teenust ja kooliõde võtab õpilasi vastu kõikidel tööpäevadel.

Õppijate toetamiseks on ÖKR-s alates 2016. aastast rakendatud grupijuhendajate süsteem. Vestlustel leidis kinnitust, et IT-süsteemide noorempetsialisti erialal on viimastel aastatel üks kindel grupijuhendaja, kes on juhtivõpetajale toeks: ta aitab õppijatel kutseõppesse sisse elada, selgitab dokumentatsiooni, õppekorraldust, jälgib õppijate edasijõudmist ning aitab probleemide korral.

Kui õppijatel tekivad õpiraskused, siis annavad õpetajad sellest grupijuhendajale teada, kes ühtlasi jälgib ka ise igapäevaselt õpilaste käekäiku ning vajadusel vestleb õppijaga. Koos nõustajaga analüüsitakse tugiteenuse osutamise vajalikkust. Kui õppijal on õppevõlgnevused, siis saavad nad individuaalset abi eripedagoogilt. Vastavad märguanded fikseeritakse õppeinfosüsteemis, et saaks jälgida ka sekkumise protsessi. Õpetajale antakse tagasisidet, kuidas probleem laheneb või mida on ette võetud, et lahendust otsida (õpilane suunati erialaspetsialisti vastuvõtule vm).

Vestlustel grupijuhendaja ja eripedagoogiga selgus, et IT eriala puhul on peamiseks murekohtadeks suhtlemisprobleemid, samuti vajavad õppijad abi motivatsiooni leidmisel.

Grupijuhendaja osaleb ka sisseastumisprotsessis ja aitab välja selgitada õpilaskandidaatide võimalikud õppimise seotud probleemid, sh erivajadused.

Vestlustel õppijatega leidis kinnitust, et õppijad tunnetavad, et neid igati toetatakse ja nad usaldavad nii kutseõpetajaid kui grupijuhendajat. Kuigi vestlusel osalenud õppijatel ja vilistlastel polnud tekkinud õpiraskusi, tõdesid nad, et kui kaaslastel on seda ette tulnud, on abi saadud ning õpiraskuste pärast pole keegi õpinguid katkestanud.

Komisjoni hinnangul on hästi korraldatud ja rakendatud tugiteenused ÖKR üheks tugevuseks. Komisjon tunnustab ÖKR õpetajaid ja tugiteenuste meeskonda ja soovib samal moel jätkata.

Järeldused

Tugevused

- Õppijate erialavalik on komisjoni hinnangul mitmekesiselt toetatud. Õppekavaga tutvumiseks enne sisseastumist kasutab kool erinevaid võimalusi - praktikavarjuks olemine, info erinevates meediakanalites. Samuti on õpilaskandidaatidel võimalus sisseastumiskatseteks valmistuda kooli kodulehel avaldatud materjalide abil.
- Komisjoni hinnangul on praktikakorraldus hästi läbimõeldud ja juhitud - vastutus on jagatud õpilase ja praktikajuhendaja vahel. Õppekavarühmas on lai ja eriala õpieesmärkidele hästi vastav praktikaettevõtete võrgustik, sealhulgas välispraktika partnerid.
- Tugiteenused on koolis hästi kättesaadavad ja õppijate rahulolu individuaalse lähenemisega ning nende toetamisega on kõrge. Õppekorraldus ja õppijate tugiteenused lähtuvad õppijate eripärast.
- Õppekavarühma tulemusnäitajad on väga head.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitusel selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks

- Komisjoni hinnangul õppeainest sõltuvalt ei jätku iga õpilase jaoks kohti õppeklassides ning ka laborite täiendamisvõimalused on seoses sellega piiratud, kuna tänane eelarve

katab suurelt osalt vaid õppeklasside arvutirenditeenuseid. Komisjon soovib jätkusuutlikkuse ja edaspidise kõrge taseme hoidmiseks otsida ressursivõimalusi. Näiteks soovib komisjon leida IT-ettevõtteid, kes oleks nõus õppekavarühma õppebaasi parendamisel rahaliselt toetama.

- Personali puuduse tõttu pole tänaseks jõutud kõikide teemade jaoks oma õppematerjale luua, samas kui järgnevas arengukava perioodiks on planeeritud õppematerjalide koostamine ka koostöös teiste kutseõppeasutustega. Komisjon soovib seatud eesmärkideni jõudmiseks vajalikke ressursivõimalusi otsida, nt taotleda lisarahastust kaasates nii Eesti kui ka rahvusvahelisi partnereid.

Arenguvõimalused

- Koolil on hea maine õpilaste, vilistlaste ja praktikaettevõtete seas. Põhikoolides kooli tutvustades ja noori kooli õppima kutsudes teeb komisjoni ettepaneku näiteks kasutada õpilaste ja vilistlaste edulugusid ning heade kutseeksami ja -meistrivõistluste tulemusi, et tõsta esile kooli ja õppekavu lähipiirkonnas.
- Õppijate valikute ja teadlikkuse laiendamiseks praktikakoha leidmisel tuleks komisjoni hinnangul kasuks, kui planeerida süstemaatilised praktikaettevõtete külastused ja/või kutsuda praktikaettevõtteid kooli ennast tutvustama. Näiteks soovib komisjon korraldada praktikaettevõtete koostööseminare veebi teel, sh kaasates välispartnereid. Samuti võiks korraldada koostöös ettevõtetega häkatone.

3.3 Õpetajad³

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavade, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Analüüs

1. Õppekavade õpetajad, sh praktikud praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad

Tabel 6. Komisjonile esitatud ülevaate põhjal töötavad ÕKR-s kaks õpetajat:

Õpetaja	Olemasolevad kompetentsid	Arenguvajadus
Jelena Laidinen	Kõrgharidus	5. taseme kutseõpetaja, IT tase 4 kutse

³ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

Harle Hiimäe	Kõrgharidus, 6. taseme kutseõpetaja, IT tase 4 kutse	
--------------	--	--

ÕKR-s on kaks kutseõpetajat, kes annavad tunde ainult antud ÕKR õppijatele, teised kaks ÕKR kuuluvat õpetajat on üldharidusainete õpetajad, kellest üks annab lisaks ka ÕKR-s IT tunde. Õppeaastal 2017/2018 alustas inglise keele õpetaja õpinguid IT-süsteemide spetsialisti õppekaval Tallinna Polütehnikumis ning on kahel viimasel õppeaastal õpetanud õppekavarühmas 300 tunni ulatuses Linux operatsioonisüsteeme, rakendusserverite haldust ja skriptimisvahendeid.

Eelnevalt nimetatud kahest kutseõpetajast täidab üks ühtlasi ka ÕKR juhi rolli ning teine on samaaegselt praktikakoordinaator. Kooli eneseanalüüsi põhjal on ühel kutseõpetajal koormusest tulenevalt kutseõpetaja tase 6 aegunud ja vajab pikendamist. Samas on tal võrguseadmete ja tehnoloogiate sertifikaadid ja ametlike kursuste läbiviimise õigus (CCNAv7, *CyberOps associate*, MTCNA, MTCRE, MTCWE).

Vestluse põhjal on ÕKR juhi õppekoormus üle 600 tunni aastas, millest tulenevalt ei ole piisavalt ajalist ressursi ÕKR pikaajalise arengusse panustada. Samuti selgus vestlusel, et ka uute õpetajate leidmine on ÕKR juhi ülesanne ja vajalik oleks personalijuhi poolne tugi.

Praktikute kaasamine õppetöösse on õnnestunud osaliselt (näiteks on kaasatud 3D modelleerimise õpetaja), kuid vajadus on ÕKR juhi hinnangul palju laiem.

Kõige suurem puudus praktikutest on mooduli "Programmeerimise alused" õpetamisel. Sama ootuse töid oma vestlustes välja ka vilistlased ning praktikaettevõtted. Kool on hindamisperioodil värvanud praktilise kogemusega programmeerimis õpetaja, kes on valmis end edaspidi kompetentsi tõstmiseks täiendkoolitama.

ÕKR kahe peamise kutseõpetaja kohta on tagasiside nii õppijate, vilistlaste kui ka praktikaettevõtete vestluste põhjal väga hea. Nende professionaalsust ja pühendumist hinnatakse kõrgelt. Seda kinnitavad ka ÕKR-s õppijate head tulemused kutseeksamil.

ÕKR on teadvustanud, et meeskonda kutseõpetajate leidmine on jätkuv probleem, häid kutseõpetajaid on lähipiirkonnast raske leida kogu õppekava spektrile. Samuti on keeruline praktikute leidmine, seni on olemasolevad õpetajad pidanud võtma lisaülesandeid ja koolitama ennast täiendavates suundades. Seetõttu on õpetajate koormus suurem ja ÕKR arenduse jaoks ei jää ajalist ressursi. Seega ei saa lugeda õpetajate, sh praktikute arvu piisavaks.

Komisjoni hinnangul on olemasolevate õpetajate tase küll kõrge, ent ÕKR õpetajate, sh praktikute arv ei ole piisav, et tagada ÕKR areng.

2. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng

ÕKR eneseanalüüsi põhjal planeerivad kõik kutseõpetajad oma eri- ja ametialast arengut ise vastavalt teemadele, mida nad õpetavad. Kutseõpetajad ja ÕKR juht arutavad individuaalsed plaanid läbi ja leiavad parima viisi arengu toetamiseks. Samas on kooli eneseanalüüsis kirjas, et töötajate koolitus- ja arenguvajaduse väljaselgitamine toimub arenguveestluste käigus, kus kaardistatakse tegelik vajadus ja suunatakse töötajaid eelkõige nendele koolitustele, mida on vaja kvalifikatsiooninõuete täitmiseks,

igapäevaseks toimetulekuks, töötaja arenguks. Vestlustel kutseõpetajatega leidis kinnitust, et õppedirektori ja direktoriga toimuvad arenguestlused kord aastas. Vestluste ettevalmistuseks on koolil välja töötatud eneseanalüüsi vorm. Vestlustel kinnitasid kutseõpetajad, et juhtkond toetab neid, annab nõu ja vajadusel ka aitab.

Koolil on välja töötatud töötajate tunnustamise kord. Tunnustatakse tööstaaži täitumisel, juubelisünnipäeval ning abiellumisel. Alustanud õpetajaid tunnustatakse kolmandat aastat 100 päeva möödumisel ametikohale asumisest. Õppeaasta lõpus valitakse „Aasta kolleeg“ ning alates 2020. a kevadest „Aasta tegu“, mille raames tunnustatakse ka kutsevõistlustel auhinnalisi kohti saanud võistlejate juhendajaid. Vestlustel grupijuhendaja ja eripedagoogiga leidis kinnitust, et koolis on hea õhkkond – kollektiiv kaasatakse tähtpäevade ja ürituste tähistamise ning töötajad saavad juhtkonnalt tööülesannete täitmise kohta ka igapäevaselt tagasisidet.

Eneseanalüüsis on nimetatud, et koolil on olemas koolitusplaan, mis kajastab nii tasemeõpe/kutse omistamist, tööalaseid koolitusi sh stažeerimist vähemalt iga kahe aasta tagant, üldõpinguid, ÕKR-de üleseid tööalaseid koolitusi. Hindamiskomisjon soovis tutvuda koolitusplaaniga enne koolikülastust ning küsis seda ka külastusel, ent kool ei esitanud seda.

Vestlusel kutseõpetajad kinnitasid, et nad käivad võimalusel tasuta koolitustel ning et viimase kuue aasta jooksul pole kutseõpetajad käinud stažeerimas.

Kooli eneseanalüüsi põhjal on ÕKR õpetajad viimasel kolmel aastal osalenud kahel kooliülel koolitusel: tähenduslik õppimine ja lõimingud. Vestlusel leidis kinnitust, et nendel koolitustel omandatud on kutseõpetajad kasutanud rakenduskaardide koostamisel.

Komisjon teeb saadud info põhjal järelduse, et kutseõpetajate koolitustel käimine sõltub koolitusturul pakutavatest täiendusõppe võimalustest ja on pigem juhuslikku laadi kui teadlikult juhitud ja ÕKR eesmärgi silmas pidades kavandatud.

ÕKR õpetajad osalevad aktiivselt IT-õppe võrgustiku töös, eesmärgiga parandada õpetamise ja õppimise kvaliteeti ning osalemine rahvusvaheliste koostööprojektides aitab õpetajatel arendada oma oskusi.

Vestlused rahvusvaheliste projektide juhiga kinnitasid, et ÕKR-l on olemas rahvusvaheline partnerite võrgustik koolide ja ettevõtete näol Soomes, Taanis, Sloveenias, Hispaanias. Õpetajad osalevad rahvusvahelistes projektides ja kasutavad tulemusi õppes. Näiteks ühes rahvusvahelises projektis oli ülesanne oma linna, kooli, maakonna tutvustamine, mis lõimiti IT projekti juhtimise moodulisse. Õppijad teostasid videosalvestised stsenaariumist lõpptulemuseni: kavandamine, videosalvestus, helisalvestus, pildi- ja heli järeltöötlus, audio osa lisamine. Teise projekti raames oli teemaks keskkonnasäästlikkus IT valdkonnas. Koos õpetajatega loodi õppematerjalid, mida hakatakse õppetöös kasutama.

Järeldused

Tugevused

- Komisjon tunnustab kahte pühendunud, kompetentset ja entusiastlikku kutseõpetajat, kes juhivad õppekavarühma tööd ning on loonud inspireeriva ja õppijaid toetava õpikeskkonna. Nii õppijate kui vilistlaste rahulolu õpetajatega on väga kõrge.

- Kutseõpetajad osalevad aktiivselt erialavõrgustikes ja rahvusvahelises koostöös ning kasutavad koostööprojektide tulemusi õppes.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni **soovitused** selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks

- Komisjoni hinnangul hinnatavas õppekavarühmas ei ole piisavalt kutseõpetajaid, et tagada õppekavarühma areng. Olemasolevad õpetajad on erialaselt kõrge tasemega ja pühendunud, ent ülekoormatud ning neil on oht läbi põleda. Juhtivõpetajal puudub ajaline ressurss tegeleda õppekavarühma arendamisega, kvaliteedijuhtimisega, koostööga huvigruppidega. Seetõttu näeb komisjon suurt riski õppekvaliteedile ja jätkusuutlikkusele. Komisjon soovib kooli juhtkonnal leida vahendid nii uute kutseõpetajate kui ka lisapersonali kaasamiseks, et pakkuda tuge juhtivõpetajale mitmete ülesannete täitmisel, mis selgusid nii eneseanalüüsist kui vestlustelt (arengu kavandamine, kvaliteedijuhtimine, uute õppekavade arendamine, planeeritud ja juhitud koostöö töömaailma esindajatega, õppekavarühma koolituste planeerimine, koolitustel osalemine ja stažeerimine, kutseõpetajate järelkasvu kavandamine jm).
- Õppekavarühma õpetajad ei ole viimase kuue aasta jooksul käinud stažeerimas, kuna nad on ajaliselt tööülesannetega väga hõivatud. Komisjon soovib leida koolil võimalused kutseõpetajate erialaseks stažeerimiseks. Ühe lahendusena näeb komisjon uute kutseõpetajate kaasamist, et olemasolevate õpetajate koormust hajutada, et tekiks võimalus ka erialaseks arenduseks nii stažeerimise kui koolitustel osalemise näol.

Arenguvõimalused

- Kooli hea maine ja tuntus piirkonnas on heaks aluseks, et leida kogukonnas tuge õppekavade edasiarenduseks ja puuduvate spetsialistide leidmiseks. Komisjoni soovitused: leida IT valdkonna tööandjatega uusi koostöövorme väljaspool praktikakorraldust; korraldada kohalike ettevõtete tutvustamist koolis, sh avalik sektori jt ettevõtted, ja teised, kes kasutavad IT-teenuseid.

4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused andmebaaside ja võrgu disaini ning halduse õppekavarühmade osas

Komisjoni soovitused kooli juhtkonnale

Hinnatava õppekavarühma jätkusuutlikkuse ning kvaliteedi tagamiseks soovib komisjon koolil juhtkonna tasandil koostada õppekavarühma strateegia: seada valdkondade (personal, õppekavade arendus, koostöö huvigruppidega) eesmärgid, määratleda edutegurid, koostada nendele toetudes tegevusplaan ning leida ressursid selle elluviimiseks. Eelkõige on vaja leida ressursid vajaliku lisapersonali kaasamiseks. Prioriteedina näeb komisjon koostöös tööandjatega uute õppekavade arendamist ja rakendamist. Kooliüleselt on õppekavarühmal vaja tuge arengu kavandamisel, kvaliteedijuhtimises, personali arendamises, sh personali otsimises, õppebaasi uuendamiseks ressurside planeerimises.

Tugevused

- Komisjon tunnustab kahte pühendunud, kompetentset ja entusiastlikku kutseõpetajat, kes juhivad ÕKR tööd ning on loonud selles inspireeriva ja õppijaid toetava koostöise õpikeskkonna. Nii õppijate kui vilistlaste rahulolu õpetajatega on väga kõrge.
- Õppijate erialavalik on mitmekesiselt toetatud. Õppekavaga tutvumiseks enne sisseastumist kasutab kool erinevaid võimalusi - praktikavarjuks olemine, info erinevates meediakanalites. Samuti on õpilaskandidaatidel võimalus sisseastumiskatseteks valmistuda kooli kodulehel avaldatud materjalide abil.
- Praktikakorraldus on hästi läbimõeldud ja juhitud, vastutus on jagatud õpilase ja praktikajuhendaja vahel. Õppekavarühmas on lai ja eriala õpieesmärkidele hästi vastav praktikaettevõtete võrgustik, sealhulgas välispraktika partnerid.
- Tugiteenused on koolis hästi kättesaadavad ja õppijate rahulolu individuaalse lähenemisega ning nende toetamisega on kõrge. Õppekorraldus ja õppijate tugiteenused lähtuvad õppijate eripärast.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- Komisjoni hinnangul ei ole hinnatavas õppekavarühmas piisavalt kutseõpetajaid, et tagada õppekavarühma areng. Olemasolevad õpetajad on erialaselt kõrge tasemega ja pühendunud, ent ülekoormatud ning neil on oht läbi põleda. Juhtivõpetajal puudub ajaline ressurss tegeleda õppekavarühma arendamisega, kvaliteedijuhtimisega, koostööga huvigruppidega. Seetõttu näeb komisjon suurt riski õppekvaliteedile ja jätkusuutlikkusele. Komisjon soovib kooli juhtkonnale leida vahendid nii uute kutseõpetajate kui ka lisapersonali kaasamiseks, et pakkuda tuge juhtivõpetajale mitmete ülesannete täitmisel, mis selgusid nii eneseanalüüsist kui vestlustelt (arengu kavandamine, kvaliteedijuhtimine, uute õppekavade arendamine, planeeritud ja juhitud koostöö töömaailma esindajatega, õppekavarühma koolituste planeerimine, koolitustel osalemine ja stažeerimine, kutseõpetajate järelkasvu kavandamine jm).

- Hinnatavas õppekavarühmas ei ole ellu viidud eelmises arengukavas planeeritud õppekavaarenduse eesmärgid ning uues arengukavas seatud õppekavaarenduse eesmärgid ei taga õppekavarühma jätkusuutlikkust. Komisjon soovib määratleda arengukavas õppekavarühma eesmärgid ja leida ressursid nende elluviimiseks, sh luua koostöös tööandjatega tööturu vajadustele vastavaid uusi õppekavu, pakkuda tase 4 tsükliõppe õppekavasid keskharidusjärgsetele õppijatele, näiteks tarkvaraarendaja, süsteemiarendaja.
- Hinnatava õppekavarühma õpetajad ei ole viimase kuue aasta jooksul käinud stažeerimas, kuna nad on ajaliselt tööülesannetega väga hõivatud. Komisjon soovib leida võimalused kutseõpetajate erialaseks stažeerimiseks. Ühe lahendusena näeb komisjon uute kutseõpetajate kaasamist, et olemasolevate õpetajate koormust hajutada, et tekiks võimalus ka erialaseks arenduseks nii stažeerimise kui koolitustel osalemise näol.
- Valikainete valimine ei ole komisjoni hinnangul kooskõlas õppekavas sätestatuga. Õppijad ei saa valikaineid ise valida, vaid kool paneb need tunniplaani. Komisjon soovib lülitada õppekavasse suuremas mahus asja- ja ajakohaseid valikaineid, mis looks õppijatele võimaluse valikainete vahel valida. Komisjon juhib tähelepanu, et õppijad peavad saama ise valida valikaineid, nii nagu õppekavas kirjas.
- Õppeainest sõltuvalt ei jätku kohti õppeklassides iga õpilase jaoks ning ka laborite täiendamisvõimalused on seoses sellega piiratud, et tänane eelarve katab suurelt osalt vaid õppeklasside arvitrenditeenuseid. Komisjon soovib jätkusuutlikkuse ja edaspidise kõrge taseme hoidmise jaoks ressursivõimalusi otsida. Näiteks soovib komisjon leida IT-ettevõtteid, kes oleks nõus ÕKR õppebaasi parendamisel rahaliselt toetama.
- Personali puuduse tõttu pole tänaseks jõutud kõikide ainete jaoks oma õppematerjale luua, samas kui järgnevas arengukava perioodiks on planeeritud õppematerjalide koostamine ka koostöös teiste kutseõppeasutustega. Komisjon soovib seatud eesmärkideni jõudmiseks vajalikke ressursivõimalusi otsida. Näiteks taotleda lisarahastust kaasates nii Eesti kui rahvusvahelisi partnereid.

Arenguvõimalused

- Arvestades praeguse õppekava rakendamise häid tulemusi, on komisjoni hinnangul koolil võimalus arendada õppekavu ka teistele sihtrühmadele, nt keskhariduse baasil kutseõpe täiskasvanutele.
- Kooli hea maine ja tuntus piirkonnas on heaks platvormiks leida kogukonnas tuge õppekavade edasiarenduseks ja puuduvate spetsialistide leidmiseks. Näiteks soovib komisjon: leida IT-valdkonna tööandjatega uusi koostöövorme väljaspool praktikakorraldust; korraldada kohalike ettevõtete tutvustamist koolis, sh avalik sektori jt ettevõtteid, ja teised, kes kasutavad IT-teenuseid.
- Tihe ja süstemaatiline tagasiside korjamine on heaks aluseks õppekava protsesside ja õppijate käekäigu analüüsimiseks, trendide jälgimiseks ning arenguplaani koostamiseks. Komisjon näeb ühe arenguvõimalusena koostada lihtne tagasiside küsimise formaat, mida tihedama intervalliga kasutada tagasiside saamiseks õppesisu ja õppekorralduse kohta.